

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2021. március 19.
(OR. en)

6844/1/21
REV 1

CO EUR-PREP 12
POLGEN 36
ECOFIN 224
UEM 49
SOC 123
EMPL 86
COMPET 159
ENV 129
EDUC 77
RECH 90
ENER 66
JAI 246

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Tárgy:	Európai szemeszter – 2021. évi összefoglaló jelentés

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak azt az összefoglaló jelentést, amelyet az elnökség készített egyrészt a 2021. évi éves fenntartható növekedési stratégiáról szóló, másrészt a riasztási mechanizmus keretében készült jelentésről szóló, a Tanács által elfogadott következtetésekről, valamint azokról a megbeszélésekről, amelyeket a 2021. évi európai szemeszterrel és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel kapcsolatban a különböző nem hivatalos videokonferenciák keretében tartottak az európai szemeszter első szakaszában.

A Bizottság 2020. szeptember 17-én, a 2021. évi éves fenntartható növekedési stratégia¹ közzétételével elindította az európai szemeszter 2021. évi ciklusát; e stratégiában a Bizottság stratégiai iránymutatást nyújt a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásához. A Bizottság november 18-án elfogadta a 2021. évi európai szemeszter „A fenntartható és inkluzív fellendülés támogatása nagy fokú bizonytalanság közepette” címet viselő őszi csomagjához kapcsolódó többi dokumentumot is, amelyek a következők:

- a riasztási mechanizmus keretében készült 2021. évi jelentés², amely megjelölte azt a 12 tagállamot, amelyek esetében 2021-ben részletes vizsgálatot kell végezni,
- az együttes foglalkoztatási jelentésre irányuló javaslat³, amelyben a Bizottság és a Tanács a Covid19-világjárvány Európa foglalkoztatási és szociális helyzetére gyakorolt hatását elemezte,
- a Tanács tervezett ajánlása az euróövezet gazdaságpolitikájáról⁴ (az euróövezetre vonatkozó ajánlás), amelyben a Tanács felszólította az euróövezeti tagállamokat, hogy hozzanak intézkedéseket az inkluzív és fenntartható növekedés megvalósítására, valamint a versenyképesség fokozására, valamint amelyben szakpolitikai iránymutatást nyújt azokra a prioritásokra vonatkozóan, amelyeket az euróövezeti tagállamoknak helyreállítási és rezilienciaépítési terveikben követniük kell.

A csomag tartalmazza továbbá az euróövezeti tagállamok költségvetés-terv-javaslatairól szóló véleményeket, a romániai költségvetési helyzetről szóló közleményt, a Görögországról szóló megerősített felügyeleti jelentést, valamint Ciprus, Írország, Portugália és Spanyolország esetében a kiigazítási programot követő felügyeleti jelentéseket.

Az éves fenntartható növekedési stratégia ismerteti a 2020. évi nyári gazdasági előrejelzés alapján várható gazdasági kilátásokat, és abból indul ki, hogy az EU és az euróövezet gazdaságai a 2020. évi visszaesést követően 2021-ben visszatérnek a növekedési pályára. Ezt megerősítette az Európai Bizottság legutóbbi, februárban kiadott 2021. téli gazdasági előrejelzése is. Ebben a Bizottság elismeri, hogy a gazdasági kilátások döntő mértékben függnek a világjárvány alakulásától és a megfékezése érdekében a gazdasági tevékenységekre alkalmazott korlátozásoktól, és hogy a nemzeti és uniós szintű szakpolitikai támogatás döntő fontosságú lesz a helyreállítás szempontjából.

¹ 10887/20.

² 13059/20.

³ 13251/20.

⁴ 13060/20.

Az éves fenntartható növekedési stratégiában a Bizottság stratégiai iránymutatást nyújt a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásához. A nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek jelentik a tagállamok előretekintő szakpolitikai kezdeményezéseinek fő referenciadokumentumait. A terveknek magukban kell foglalniuk a nemzeti reform- és beruházási menetrendet, összhangban kell állniuk az európai szemeszter keretében meghatározott releváns országspecifikus kihívásokkal és prioritásokkal, valamint az uniós szakpolitikai célkitűzésekkel, és a zöld és digitális átállásra kell helyezniük a hangsúlyt. A tagállamok helyreállítási és rezilienciaépítési terveit változatlanul négy dimenzióra – a környezeti fenntarthatóságra, a termelékenységre, a méltányosságra és a makrogazdasági stabilitásra – kell alapozni.

A korábbi évekhez hasonlóan a Tanács (2020. november 6-án) következtetéseket fogadott el az éves fenntartható növekedési stratégiáról⁵. A Tanács egyetértett azzal, hogy a Covid19-világjárvány okozta hirtelen és mély recesszió idején kritikus fontosságú, hogy megvédjük polgárainkat, egészségüket és munkahelyeiket. Kiemelte, hogy az egységes piac zökkenőmentes működése nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a helyreállítás gyorsan végbemenjen, biztosított legyen a tisztességes verseny, meg lehessen előzni a fennakadásokat a határokon átnyúló értékláncokban és a munkavállalók és az áruk szabad mozgásában, továbbá javítani lehessen a társadalmi-gazdasági feltételeket, és hangsúlyozta, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési terveket az elfogadott prioritásokhoz kell igazítani. Ezért felkérte a tagállamokat, hogy hozzanak megfelelő irányítási intézkedéseket a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek hatékony és eredményes végrehajtása érdekében.

Következtetéseiben a Tanács határozottan ösztönözte a tagállamokat arra, hogy valósítsanak meg érdemi reformokból és beruházásokból álló koherens intézkedéscsomagokat, amelyekkel egyrészt kezelni tudják a nemzeti szinten jelentkező – többek között a 2019. és 2020. évi szemeszter ciklusában a tagállamoknak címzett országspecifikus ajánlásokban is ismertetett – strukturális kihívásokat, másrészt elő tudják mozdítani a hosszú távú fenntartható inkluzív növekedést és a rezilienciát.

Nyugtázva a Bizottság azon szándékát, hogy az európai szemeszter országjelentéseit 2021-ben a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tartalmát értékelő elemző dokumentumokkal váltsa fel, a Tanács hangsúlyozta, hogy fontos továbbra is horizontális megbeszéléseket folytatni az európai szemeszterben részt vevő érintett bizottságokon belül.

A miniszterek azt is hangsúlyozták, hogy a 2021. évi ciklusban bekövetkező változások ellenére az európai szemeszteren belül fontos megőrizni a többoldalú felügyeletet, valamint szorgalmazták az európai szemeszter teljes körű folyamatához – ideértve annak irányítását is – való mielőbbi visszatérést.

⁵ 12631/20.

A riasztási mechanizmus keretében készült 2021. évi jelentésről szóló következtetéseiben⁶ (2021. január 25.) a Tanács elismeri, hogy a Covid19-válság miatt számos fennálló makrogazdasági egyensúlyhiány súlyosbodott, és a világjárvány hatásai – különösen a növekvő magán- és államadósság – miatt új kockázatok merülhetnek fel. Megjegyezte azt is, hogy a munkanélküliség várhatóan növekedni fog, bár a támogató szakpolitikai intézkedések tompították a tevékenység visszaesésének hatását, és hogy a csökkenő munkatermelékenység a becslések szerint a fajlagos munkaköltségek növekedését eredményezte 2020-ban. Végezetül a Tanács megfelelő szakpolitikai válaszok adására szólított fel az egyensúlyhiányok kezelése, valamint a termelékenység és a növekedési potenciál fokozása érdekében, és hangsúlyozta, hogy mielőbb végre kell hajtani a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt, ideértve a helyreállítási és rezilienciaépítési terveket is.

A Tanács 2020. november 23-án következtetéseket fogadott el az éves fenntartható növekedési stratégia foglalkoztatási és szociális vonatkozásairól⁷. A miniszterek üdvözlötk az uniós gazdasági válaszintézkedéseket, ezen belül a Next Generation EU helyreállítási eszközt és a szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszközt (SURE), valamint a kohéziós politikai alapoknak a koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezés (CRII és CRII+) keretében való rugalmasabb felhasználását.

A Tanács kiemelte, hogy az európai szemeszter továbbra is hatékony koordinációs eszköz a tagállami reformprogramok koherenciájának biztosítására. A miniszterek úgy vélték, hogy a szociális jogok európai pillére továbbra is iránytűként szolgál ahhoz, hogy megvalósuljon Európában a jobb munka- és életkörülmények felé mutató konvergencia, irányt mutatva a foglalkoztatási és a szociálpolitika uniós szintű koordinációjához. A szociális jogok európai pillérének elveit a vonatkozó hatáskörök kellő figyelembevételével kell érvényesíteni, a tagállamoknak pedig élniük kellene a vonatkozó reformok és beruházások céljára elérhető, jelentős mértékű uniós finanszírozással, így mérsékelve a válság társadalmi-gazdasági hatásait, továbbá felgyorsítva a helyreállítást és fokozva a rezilienciát.

⁶ 5605/21.

⁷ 13246/20.

A Tanács határozottan ösztönözte a tagállamokat, hogy helyreállítási és rezilienciaépítési terveikbe – figyelemmel a jelenlegi válság jelentős foglalkoztatási és szociális vonatkozásaira – építsenek be a foglalkoztatás, a szociálpolitika, az egészségügy, valamint az oktatás és képzés területére vonatkozó érdemi reformokat és beruházásokat, kiemelve, hogy e reformoknak és beruházásoknak támogatniuk kell a helyreállítást, a fenntartható és inkluzív növekedést és a munkahelyteremtést, valamint kezelniük kell a 2019. és 2020. évi országspecifikus ajánlásokban azonosított vonatkozó kihívásokat.

A Tanács határozottan arra ösztönzi a Bizottságot, hogy a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek uniós és tagállami szintű végrehajtásának irányítása érdekében a tagállamokkal szoros együttműködésben vizsgálja felül a foglalkoztatás- és szociálpolitikai célokat, illetve határozzon meg új célokat e területeken.

Az elnökség kezdeményezésére a gazdasági és pénzügyekért, a foglalkoztatásért és a szociális ügyekért, a belső piacért és az iparért, a környezetvédelemért és a kutatásért felelős miniszterek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekkel összefüggésben tematikus megbeszéléseket folytattak az európai szemeszterrel kapcsolatos kérdésekről.

A gazdasági és pénzügyminiszterek 2021. január 19-i nem hivatalos videokonferenciáján megvitatták a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz főbb jellemzőit és a vele kapcsolatos következő lépéseket. A miniszterek megosztották a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek elkészítésével kapcsolatos tapasztalataikat. A legtöbb hozzászólás a következő témákra irányult: a gazdaságra gyakorolt multiplikátorhatás, az intézkedések előreütemezésének fontossága, a folyamat iránti felelősségvállalás biztosításának igénye, többek között a szociális partnerekkel folytatott intenzív párbeszéd révén, valamint természetesen a tervek fő célkitűzései, azaz a zöld átállás, a digitális átállás, a társadalmi és területi kohézió, a nemek közötti egyenlőség, az oktatás, az egészségügyi rendszerek megerősítése, a társadalmi befogadás és a modern és digitális közigazgatás. Az elnökség úgy határozott, hogy a miniszteri üléseken rendszeresen napirendre fogja tűzni a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásáról szóló véleménycserét.

A gazdasági és pénzügyminiszterek 2021. február 16-i nem hivatalos videokonferenciáján az elnökség áttekintést nyújtott a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel kapcsolatos jelenlegi helyzetről, három tagállam pedig ismertette a helyreállítási és rezilienciaépítési terveinek tervezetét és azok elkészítési folyamatát. A gazdasági és pénzügyminiszterek 2021. március 16-i nem hivatalos videokonferenciáján az elnökség megállapította, hogy számos tagállam igen jól halad a tervek elkészítésével, és emlékeztetett arra, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz gyors végrehajtása egész Európában elő fogja segíteni a talpraállást. A Bizottság üdvözölte, hogy a legutóbbi ülés óta számos tagállam előrelépett a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek terén, ugyanakkor felhívta a figyelmet a még megoldásra váró kérdésekre. Bár csak a teljesen kidolgozott tervek nyújthatók be, a Bizottság jelezte, hogy üdvözli a minél előbbi benyújtást, ugyanis ebben az esetben figyelembe tudná venni a terveket a tavaszi előrejelzése elkészítésekor és már a második félév elején lehetővé válna az előfinanszírozás folyósítása. Három tagállam ismertette a helyreállítási és rezilienciaépítési terve tartalmát és készültségi fokát.

A belső piacért és az iparért felelős miniszterek 2021. február 25-én videokonferencia keretében irányadó vitát tartottak az „Európai szemeszter – a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek mint az egységes piac megerősítésére, a kettős átállásra és a nyitott EU stratégiai autonómiájára irányuló iparpolitikai célok végrehajtásának eszközei” címmel.

A miniszterek összességében hangsúlyozták a zöld és digitális átállás fontosságát, rámutattak, hogy az uniós gazdaságot reziliensebbé kell tenni, és több miniszter is utalt a határokon átnyúló projektek jelentőségére, valamint a közös európai érdeket szolgáló fontos projekteknek a tagállamok közötti koordináció fokozásában betöltött szerepére.

A jól működő egységes piac és a tisztességes verseny előfeltétele annak, hogy Európa erősebben és reziliensebben kerüljön ki a Covid19-válságból. A miniszterek hangsúlyozták, hogy biztosítani kell az áruk és szolgáltatások szabad áramlását az egységes piacon.

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt példa nélküli lehetőségnek tekintették nemcsak a helyreállítás és a reziliencia biztosítására, hanem az innováció fellendítésére és a gazdasági, környezeti és társadalmi kihívásokra való reagálás céljára is. Az állami finanszírozás azonban nem lenne elegendő, így magánberuházásokat is mozgósítani kell, kiemelt figyelmet fordítva a kkv-kra.

A miniszterek azt javasolták, hogy vizsgálják meg a stratégiai árukkal, szolgáltatásokkal, technológiákkal és infrastruktúrával kapcsolatban a sebezhető pontokat és az EU harmadik országoktól való függőségét, valamint tárják fel a stratégiai globális értékláncok megerősítésének és a külső ellátási források diverzifikálásának lehetőségeit, hangsúlyozva, hogy csökkenteni kell a kritikus függőségeket és meg kell erősíteni az EU stratégiai autonómiáját. Másrészt számos miniszter hangsúlyozta, hogy az uniós gazdaság a nyitott piacok elvére épül, továbbá multilaterális szabályokra és a szabadkereskedelmi megállapodások szilárd hálózataira támaszkodik.

A kutatásért felelős miniszterek 2021. február 26-án videokonferencia keretében irányadó vitát tartottak a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekről az Európai Kutatási Térség összefüggésében, kiemelt figyelmet fordítva a beruházásokra és a reformokra.

A miniszterek egyetértettek abban, hogy a kutatásnak és az innovációnak a válságból való gazdasági kilábalás központi elemét kell képeznie, nemcsak a gazdasági tevékenység ösztönzése érdekében, hanem a zöld és digitális átállás felgyorsítása és a rendszerszintű reziliencia megerősítése terén is. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervekkel és az Európai Kutatási Térséggel összefüggésben végrehajtott strukturális reformok és intelligens beruházások nagymértékben erősíthetik az uniós országok és régiók gazdasági és társadalmi kohézióját. Emellett segíteni fognak az országspecifikus ajánlásokban megjelölt kihívások kezelésében is.

A nemzeti kormányoknak meg kell ragadniuk az alkalmat a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz igénybevételére, hogy ezáltal egyrészt fellendítsék az Európai Kutatási Térség legelőnyösebb eszközeibe irányuló beruházásokat – például a kutatók keretfeltételeinek javítása, a nyílt tudományra vonatkozó szakpolitikák vagy a páneurópai kutatási infrastruktúrák tekintetében –, másrészt pedig maximalizálják az uniós programok közötti, valamint az uniós és a nemzeti programok közötti szinergiákat.

A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek számos olyan kutatási és innovációs beruházást és reformot tartalmazhatnak, amelyek döntő szerepet játszhatnak a kutatási és fejlesztési célok megvalósításában, valamint az Európai Kutatási Térséggel kapcsolatos, a Tanács által elfogadott valamennyi stratégiai célkitűzés elérésében. Ezeknek a beruházásoknak és reformoknak hozzá kell járulniuk ahhoz, hogy a nemzeti kutatási és innovációs rendszerek reziliensebbé váljanak és felkészültebben nézzenek szembe a jelenlegi válságból eredő kihívásokkal.

A foglalkoztatási és szociálpolitikai miniszterek a 2021. március 15-i nem hivatalos videokonferenciájukon az elnökség által készített feljegyzés alapján véleménycserét tartottak a szemeszteren belül a foglalkoztatás- és szociálpolitikáról, a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekkel összefüggésben. A miniszterek reagáltak a következő kérdésekre:

1. A nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek keretébe tartozó foglalkoztatás- és készségpolitikai reformok és beruházások hogyan mozdíthatják elő a minőségi munkahelyteremtést és a – különösen a zöld és digitális gazdaságra való – átállást (összhangban a foglalkoztatás hatékony és aktív támogatásáról szóló bizottsági ajánlással és a megerősített ifjúsági garanciáról szóló tanácsi ajánlással), a szükséghelyzeti intézkedésekről a strukturális változásokra való áttérés céljából?
2. Hogyan biztosítható, hogy a nemzeti tervekben szereplő szociálpolitikai reformok és beruházások elősegítsék a méltányos, inkluzív és fenntartható talpraállást, amelynek keretében senkit sem hagyunk hátra?

Számos miniszter elismerte, hogy a szociális és foglalkoztatási szempontokat kiemelten kell kezelni a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben, és a miniszterek példákat is említettek a szakpolitikai reformokra.

A miniszterek egyetértettek abban, hogy a tagállamok jelenleg abba a szakaszba lépnek, amikor a szükséghelyzeti és átmeneti intézkedésekről áttérnek a munkaerőpiac és a szociális rendszerek strukturális reformjára. A foglalkoztatás- és szociálpolitikákat kiemelten kell kezelni a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben, hogy biztosítva legyen az inkluzív, méltányos és fenntartható talpraállás, amelynek keretében senkit sem hagyunk hátra. Számos miniszter hangsúlyozta, hogy megfelelő készségekkel kell felruházni a munkavállalókat és a munkanélkülieket annak érdekében, hogy a kettős átállás fényében szembe tudjanak nézni a munkaerőpiac új kihívásaival. A fiataloknak, a nőknek és a hátrányos helyzetű csoportoknak különösen hozzá kell férniük a célirányos képzésekhez, hogy fejlesszék készségeiket, képesek legyenek alkalmazkodni a munkaerőpiac változásaihoz, vagy segítséget kapjanak az egyéb, zöldebb ágazatokba való átmenethez.

Emellett több miniszter emlékeztetett arra, hogy a nemzeti szociális biztonsági rendszereket reziliensebbé kell tenni; az inkluzív és fenntartható szociális védelmi rendszerek elengedhetetlenek a megfelelő jövedelem biztosításához és a szolgáltatások nyújtásához, különösen azok számára, akiknek erre a legnagyobb szükségük van. Ezért a tagállamok arra törekszenek, hogy mindenki számára megfelelő hozzáférést biztosítsanak a minőségi és megfizethető szolgáltatásokhoz, többek között az oktatáshoz, az egészségügyi ellátáshoz, a tartós ápolás-gondozáshoz és a lakhatáshoz.

A miniszterek elismerték, hogy a foglalkoztatás- és szociálpolitikák végrehajtásának és nyomon követésének fő koordinációs eszköze továbbra is az európai szemeszter. Ezért hangsúlyozták, hogy meg kell őrizni az EPSCO-nak és előkészítő szerveinek a szemeszter folyamatában betöltött alapvető szerepét, anélkül azonban, hogy sérülne az európai szemeszter ciklusának szociális dimenziója. Több miniszter is felvetette, hogy hamarosan vissza kell térni a szemeszter teljes ciklusához.

2021. március 18-án az európai szemeszterről szóló újabb véleménycserére került sor a környezetvédelmi miniszterek nem hivatalos videokonferenciáján, amelynek középpontjában a helyreállítási és rezilienciaépítési terveknek a zöld átálláshoz való hozzájárulása és az európai szemeszter környezeti szempontból vizsgált jövője állt.

A miniszterek felhívták a figyelmet arra, hogy a 2021. évi európai szemeszter rendkívüli jellegű és célja a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel való koordináció biztosítása, és újólág hangsúlyozták, hogy az európai szemeszter egyedülálló lehetőséget kínál arra, hogy a környezeti szempontokat beépítsük a tágabb gazdaság- és beruházáspolitikákba. E tekintetben a miniszterek üdvözlötték a 2021. évi éves fenntartható növekedési stratégiát, amely teljes mértékben az európai zöld megállapodáson és a versenyképes fenntarthatóság koncepcióján alapuló tavalyi növekedési stratégiára épül.

Széles körben egyetértettek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben előírt céllal, mely szerint 37%-ot az éghajlattal és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekre, valamint a „jelentős károkozás elkerülését célzó elv” megvalósítására (DNSH) kell fordítani. Néhány delegáció azonban aggályainak adott hangot a DNSH-elv alkalmazásával kapcsolatban, és kérdéseket vetett fel a tekintetben, hogy a Bizottság hogyan fogja értékelni ezt, illetve a projekteknek a 37 %-os éghajlat-politikai célhoz való hozzájárulását.

Az előttünk álló nehéz választások és összetett döntések fényében a miniszterek egyetértettek abban, hogy változatlanul az európai szemeszter a legalkalmasabb mechanizmus a gazdaság- és szociálpolitikák koordinálására, a főbb strukturális szakpolitikai kihívások meghatározására, a reformok végrehajtásának nyomon követésére, valamint a releváns fenntartható fejlődési célok és a zöld átállás általános céljai irányában tett lépések számbavételére.

E tekintetben a miniszterek elismerték, hogy bár a rövid távú fellendülést prioritásként kell kezelni, nem szabad megkérdőjelezni a fenntarthatóbb gazdaság megteremtését szolgáló hosszú távú kötelezettségvállalások szükségességét sem. Amint a miniszterek megjegyezték, az EU-nak biztosítania kell, hogy „ne követeljünk többet a természettől, mint amennyit adni képes”. Fontos, hogy az európai szemeszter jövőbeli ciklusai keretében is megőrizzük ezeket a környezetvédelmi és éghajlat-politikai kötelezettségvállalásokat és célokat.

Az európai szemeszter parlamenti dimenziójának elismeréseként az elnökség részt vett az Európai Parlamentben az európai szemeszterről tartott közös vitán (2021. március 10.), valamint az európai parlamenti hét során az Európai Parlamenttel közösen konferenciát szervezett az európai szemeszterről, illetve parlamentközi konferenciát az európai unióbeli stabilitásról, gazdasági koordinációról és kormányzásról (2021. február 22.).